

İslam İnkılâbı Rehberi'nin İşçi günü Dolayısıyla Konuşmasının Tam Metni[1] - 29 /Apr/ 2015

Bismillahirrahmanirrahim

İlk olarak tüm bacı ve kardeşlere hoş geldiniz diyorum ve şimdiden adalet tecellisi ve insanlık tarihinin tüm dönemlerinin en parlak siması Emir'ul Müminin Ali(as)ın veladeti dolayısıyla tebriklerimi bildiririm. Ayrıca bugüne denk gelen Hz. Eimmet'un Cevad (İmam Muhammed Taki) as. ın veladetini kutlarım. Receb ayının bereketi bu veladetlerle sınırlı değil. Kendimi ve sizleri Allah Taala ile kalbi bağımızı güçlendirmek suretiyle Receb ayının bereketlerinden yararlanma konusunda tavsiye ederim. Eğer toplum fertlerimiz Allah Taala ile ilişkilerini güçlendirecek olursa, sorunlar, müşküller, krizler ve olumsuzlukların büyük bir bölümü kendiliğinden yok olur. Saygıdeğer içişleri bakanının açıklamalarından dolayı da teşekkür ederim. Konuşmasında var olan bazı hususlar benim de teyit ettiğim hususlardır ve bu bakanlığın çatısı altında olan veya hükümetin öteki birimlerinde görevli olan tüm yetkililerden benim ricam bu açık çizgiyi takib etmeleri yönündedir.

Çalışmalıyız. İyi de güzel lafları her zaman dile getirmişiz, fazlasıyla tekrarlamışız çalışmanın gerçeği ise bizim hareketimiz, çaba ve gayretimizdir, bu hususların tahakkukudur ki İnşallah Taala size ve bize ve her kese tam bir hareket gerçekleştirme fırsatı ve imkânı vermiş olur.

Bugün burada ülke genelinden gelen siz aziz işçilerimizle mülakatımız aslında bizim işçi sınıfına olan alaka ve saygılılığımızın bir örneği içindir. Çok söz söyledik ve söylüyoruz da ve bugün de bir takım hususları dile getirmek istiyoruz ama asıl önemli husus bu görüşmemizle aslında çalışma ve işçinin makamını takdir ve taclil etmek istememizdir, kendi zihnimizde ve halk fertlerinin zihninde işçinin önemini ön palana çıkarmak, belirgin etmek istiyorum. Dikkat ediniz bütün büyük kazanımlar genel anlamıyla çalışma sonucu tahakkuk bulmuştur. Çalışmanın değeri var, işçi de çalışmanın bereketi sayesinde toplum içinde üstün bir değere sahiptir. Allah Taala'nın Resulünün işçinin elini öptüğü[2] gelen rivayetlerde meşhurdur, bu normal bir hadise değil, bir talim ve öğretileridir. Bunun için çalışma'nın terkim edilmesini, işçinin saygın olmasını, takdir edilmesini, sorumluların işçilerle ilgili konular üzerinde odaklanmalarını, işçi muhitlerinin, işçi topluluklarını karşı karşıya bulunduğu sorunların giderilmesini istiyoruz. Bir takım sorunlar mevcuttur, maaşların ödenmesindeki gecikmeler, işten atılmalar, geçim meselesi ve benzeri konular tüm bunlar ülke genelinde ve özellikle işçi topluluğu içinde yaygın olan sorunlardandır. Yetkililer tüm dikkatlerini bu hususa tahsis etmeli ve bu görüşmeden hedef de işte budur.

Benim duygum şudur ki işçi camiası İslam İnkılâbının ilk başından itibaren şimdiye kadar gerçekten de ve hakkıyla da ülke için çok değerli çalışmalar, hizmetler sunmuştur. Birincisi iş ve işçinin değeri ve ikincisi uzun yıllar boyunca ülkenin en çetin alanlarındaki varlığı ve üçüncüsü İslam İnkılâbının ilk günlerinden itibaren işçi sınıfını kandırarak işçi camiasını nizamla karşı karşıya getirmek isteyenlerin hilesi. Bu büyük fedakârlığı işçiler yaptılar hâlbuki aynı zamanda ve muhtelif kesitlerde işçiler ve işçi camiasının kendisi de önemli sorunlar ve geçim sıkıntıları içinde olmuşlardır. Ama işçi camiası çok iyi bir sınav vermiştir.

Daha önce de belirttiğim gibi mevcut sorunlar ilk etapta konuşmakla, lafla çözümlenemez, girişim, inisiyatif ve somut adım gerektirir. İkincisi ülke ekonomisi mecmuasında var olan sorunların bizzat ülke içinde çözümlenmesi mevzuudur. Burada bel kemiği ise üretimden ibarettir. Benim daha önce arz ettiği "Direniş Ekonomisi"nin bel kemiği iş üretiminin takviye edilmesi meselesidir; eğer bu husus tahakkuk bulur ve gayretler bu mesele üzerinde

odaklanırsa, çalışma sorunları da tedrici olarak çözümlenir, çalışma değer kazanır, işçi değer kazanır, işstıgal, çalışma umumileşir, başlı başına bir sorun olan işsizlik toplum içinde tedrici olarak azalır ve ortadan kalkar. Çalışmanın temeli üretim meselesidir.

Mümkündür bazıları, “siz sürekli olarak tekrarladığımız (bizim sürekli olarak hem yetkililer ile olan toplantılarda ve hem de umumi toplantılarda üzerinde durduğumuz üretim mevzuu) gibi konuların bir takım gereklerinin olduğunu söyleyebilir ve yaptırımların var olduğu, uluslar arası baskıların olduğu böyle bir ortamda üretimin canlanması ve üretimin takviyesinin tahakkuk bulamayacağını söyleyebilirler. İnkılâp düşmanları, halk düşmanlarının İran halkına karşı yaptıkları bu zalimce yaptırımların etkili olduğunu ben kabul ediyorum, hiç kuşkusuz yan etkisi var, ama ben aynı zamanda şunu bu yaptırımlar, ülke üretiminin canlanması yönünde planlı, organize genel bir girişim ve çalışmanın önünü alabileceği hususunu ise kabul etmiyorum. Ben böyle bir şeyi kabullenemem. Ben ülke geneline bakıyorum; düşmanların baskısı, yaptırımlar seviyesi ve benzeri hususların çok daha yoğun olduğu alanlarda, yetkililer, işçiler ve meraklı gençlerin himmet ve gayreti sayesinde üretimde ilerleme sağlandığını görmekteyim. Ben bu durumu müşahede etmiş ve görmekteyim. Bu her kesin gözü önündedir. Örneğin askeri sanayi konusunda. Siz bugünkü durumu 15 yıl önceyle, 20 yıl önceyle ve hatta 10 yıl önceyle mukayese ediniz, bizim çok önemli ilerlemeler sağladığımızı göreceksiniz, askeri ürünler alanında acayip ve ilginç ilerlemeler elde etmişiz. Hâlbuki aynı dönem içinde askeri alanda düşmanın yaptırımları çok daha şiddetlenmişti; bu mesele bu yıla, geçen yıla ait bir mesele değil, çok öncelerden bu gibi yaptırımlar hatta daha şiddetli olarak vardı, ama buna rağmen biz ilerleme kaydettik. Veya yaşam bilimleri, yaşam teknolojisi alanında önemli ilerleme elde etmiş bulunuyoruz. Hâlbuki aynı kısıtlamalar ve yaptırımlar mevcuttu. Hatta dünyanın bazı ülkelerinde bu alanlarda İranlı öğrencinin tahsil görmesine, araştırma yapmasına, ilerlemesine izin bile verilmiyordu. Buna rağmen biz bu bilimler dalında birçok gözde başarılar, ilerlemeler elde ettik ve buna her kes tanıktır. Malumat sahibi olanlar ve malumat elde etmek isteyenler bunları bilirler ve bunlar gizli bir mesele de değil. Veya dünyanın yeni teknolojisi konumunda olan Nano teknolojisi gibi bir takım yeni bilim dalında hiç kimse bu alanda bize yardımcı olmadı ve olmuyor da ve bundan sonra da yardımcı olmayacaklar; ama biz ilerdeyiz, elemanlarımız, gençlerimiz, araştırmacılarımız, bilim adamlarımız bu alanda çaba göstermekte, gayret sarf etmekte ve neticede önemli ilerlemeler elde ettiler. Kök bilim sanayini tasavvur ediniz ki bundan bir süre önce bu İmam Humeyni Hüseyinisinde bir sergi[3] düzenlenmiş ve ben bu sergiye katılan alakalı gençlerimizde yakından tanışmış ve sohbetlerde bulunmuştum. Elbette bu çalışmalarla ilgili daha önce bana rapor sunulmuş ve benim haberim vardı ama yine de beni onlarla yakından tanıştım, Bunlar çaba göstermekte, gayrette bulunmakta ve ilerlemekte. Bugün kök bilim şirketleri alanında on yıl, 15 yıl önceye oranla çok büyük ilerleme elde etmişiz ve tüm bunlar yaptırım döneminde tahakkuk bulmuştur. Elbette eğer düşman'ın bu zorbaca, zalimce yaptırımları eğer olmasaydı belki biz bu alanlarda çok daha fazla ilerleme kaydedebilirdik. Biz bunu inkâr etmiyoruz. Elbette ilgisiz de kalabilir ve ülkenin ihtiyaçlarını pek dikkate almayabilir ve pek fazla bir ilerlemeye vesile olmayacak tarzda petrol geliri, ithalat ve benzerleri sayesinde ihtiyaçları temin de edebilirdik; bunun da imkânı vardı. Azıcık da olsa şunu da dikkate almak gerekir ki bizim ilerlememizin bir miktarının nedeni dışardan oluşturulan engeller olmuştur ve bunun kadrini bilmemiz gerekir. Vermediler, kendimiz temin etme teşebbüsünde bulunmaya mecbur kaldık. Sınırsız ithalat yolu açık olur ve dilediğiniz her şeyi dışarıdan getirmeye kalkışırsanız, o zaman kolaycılık insanı tembelliğe, işsizliğe çeker. Bu da meselenin bir tarafıdır. Nitekim ben üretimin üzerinde fazla durduğumda, yaptırım ve baskı ortamında üretimin çok zor olduğu cevabının verilmemesi gerekir. Hayır mümkündür! Karar verip, yaptığımız, gayret gösterdiğiniz. Kendi güçlerinizi sahneye getirdiğiniz ve Allah Taala'dan da yardım talep ettiğiniz, hidayet talep ettiğiniz her şey mümkündür ve biz bunun sınavından geçmişiz.

Biz şu anda ülke içindeki bazı sanayi dalında dünyada ilk sözü söylüyoruz. Örneğin baraj inşası alanında, dünyada kim bu noktaya gelebilmemiz hususunda bize yardımcı olmuştur. Bugün İran, baraj inşaat sektöründe en öncü ülkelerden biridir. Bazı ülkelerde bir takım yabancı batılı şirketler vasıtasıyla çok büyük masraflara katlanarak inşa edilen barajlar eğer İranlı gençler tarafından inşa edilecek olursa belki çok daha sağlam ve çok daha ucuz maliyetle inşa etmiş olurlar. Bu da bizim ilerlediğimizin kanıtıdır. Bu uzun yıllar boyunca bu alanlarda kim bize yardımcı oldu? Bu nükleer meseleler alanında da aynen böyle. Öteki meselelerde de böyledir.

Ben inanıyorum ki işçi meselelerinin, geçim meselesinin, işsizlik meselesinin ilk sırada yer aldığı ülkenin ekonomik sorunları üretime gereken ilginin gösterilmesi durumunda çözümlenecektir. (Üretim) iştigal oluşturacak, onur duygusu oluşturmakta, ihtiyaçsızlık hissi oluşturmakta. Bir ülke kendi yerli elemanlarına, gücüne dayanırsa zenginlik hisseder. İnsan dünya ile ilgili 10 meseleyi çözümlerabilir ama meseleyi çözme tarzı fark ediyor, siz kudret duygusu içinde olmanızla zaaf içinde olmanız durumunda görüşme masasının arkasına gitmek fark eder. İnsan kudret duygusu içinde olduğunda bir şekil müzakerede bulunuyor, zaaf ve ihtiyaç hissettiği zaman başka bir tarz müzakerede bulunuyor. Eğer ülke içinde tüm alanlarda özellikle de ekonomik alanındaki alt yapı çok güçlü olursa tüm meseleleri muhtelif taraflarla müzakere masasına yatırmak mümkün olabilir ama insan (bu durumda) düşman'ın dilinin uzun olmasına, sürekli şart ileri sürmesine, sürekli ilgisiz ve geliş güzel laflar etmesine sebep olacak ihtiyaç ve zaaf konumundan değil de güç konumundan müzakere eder. Ben çareyi bunda görüyorum ve yeni yılın ilk başında da belirttiği gibi diyorum ki her kes tüm gayretini muhtelif dallarda üretim meselesine sarf etmelidir.

Elbette bunun gereği var; hem yatırımcı, hem işçi, hem tüketici ve hem de sorumlu kamu kuruluşu sorumludurlar. Bu iş tek boyutlu değil. Her kes işbirliğinde bulunmalılar. Halkın hükümet ile dil ve gönül ortaklığı dediğimde maksadım işte budur. Yani her kes birlikte işbirliğinde bulunmalı ve büyük taşı kaldırmalı, bu büyük kaya parçasını ülkenin hareketi önünden kaldırmalıdır.

Yatırımcı ve imkânı olanlar yatırımda bulunmalıdırlar. Ben bazılarını tanıyordum ki kendi paralarını üretim dışında çok kazançlı işlere yatırabilirlerdi ama etmediler ve yapmayacaklarını çünkü ülkeye hizmet etmek istediklerini söylediler. Geldi ve üretim alanlarında yatırımda bulundular, daha az gelirle ve daha az kazançla; çünkü ülkenin ihtiyacı olduğunu anladılar; bunun kendisi ibadettir. Ülkenin ihtiyacının fikrinde olan yatırımcı, sermayesini çok kazançlı ama ülke ekonomisine zararlı olan işlerde harcamayan ve gelip üretim dalında yatırımda bulunan sermaye sahiplerinin bu işi hasenedir, hayır işidir. Bunun için yatırımcının rolü var.

İşini layıkıyla yerine getiren işçinin rolü önemlidir. İşin çetinliğini tahammül eden işçi (zira iş çetindir özellikle bedeni işler yaşamın en çetin olanlarından), kendi ömrünü, kendi zamanını, kendi enerjisini bir işin en iyi şekilde yapılması için harcayan işçi gerçekte ibadet etmekte. Bu hasenedir, hayırdır. Ben sürekli olarak bu gibi görüşmelerimizde Allah Resulü (sav)den şu hadisi nakletmişim ki Buyuruyor; “مَنْ تَقَاوَأَ لِمَعَلِّمْ مَعَهُ أَمْرًا هَلَّا حَرَّ”[4] kendi işini sağlam yapana Allah rahmet etsin. Bu sağlam iş de sanayi sektöründe, tarım sektöründe diğer muhtelif işçi meselelerinde olabilir. İş sağlam ve muhkem yapılacak olursa ürün çok temiz çıkar, sağlam olur. Bu da işçinin rolü. Bu da ibadet olabilir.

İnsaflı tüketici, vicdanlı tüketici de ülke üretimine katkıda bulunmaktadır, ad şan peşinden gitmemeli, marka peşinden gitmemeli – son dönemde dillere bir marka sevdalılığı düşmüştür- marka peşinden gitmemeli, maslahat peşinde gitmeliler, ülkenin maslahatı yerli üretim tüketimidir, İranlı işçiye yardımdır. Bazıları işçilerin yararına slogan atmaya, boyunların damarını kabartmaya ve slogan atmaya hazır durlar ama pratikte İranlı işçiye tekme atmaktalar. İranlı işçiye tekme atmak ise insan İranlı işçi tarafından üretilen ürünü kullanmaması ve onun dış benzerini kullanmasıdır. Hatta bazen daha pahalı fiyatlarla. Biz ülkemizde bazı sanayide dünyanın en önde olanlarındanız. Ama aynı ürünlerde gidip dışarıdan ürün ithal ederek ülke içine getiriyorlar ve bu her kesin sorumluluğu dâhilindedir, hükümetin de sorumluluğu dâhilinde. Muhterem çalışma bakanı şu anda buradadır; kendisinden rica ediyorum hükümetin ihtiyacı olan şeylerin kesinlikle yurt dışından ithal edilmemesi için hükümet içinde gündeme getirsin, ısrar etsin, diretsin. Bu bir husus temeldir, çok büyük bir partidir, çünkü hükümetin kendisi sahip olduğu genişliğiyle bir numaralı tüketicidir. Denilmemelidir ki filanca şeye şu anda ihtiyacımız var ama yerli üretimi olmadığı için biz yurt dışından ithal etmeye mecburuz. İyi de sizin planlayıcınız yok mu? Madem sizin bugün ihtiyacınız var bunu niçin bugün gündeme getiriyorsunuz? Bunu iki yıl önce gündeme getirmeliydiniz ki yerli üretici gerekli planlamayı yapmaya, üretmeye, denemeye, tecrübe etmeye fırsatı olsaydı da bugün sizin elinize ulaşabilseydi? Bunlar önemli meselelerdir. Küçük meseleler değil. Hükümet, masa üstündeki kalemde kâğıda, inşaatçılığa ve diğer malzemelere kadar tükettiği hiçbir şeyi yurt dışından ithal etmemeyi kendisi için yasaklamalıdır, kendine haram kılmalıdır. Kolaycılık –kolaycılık meselenin iyi yönüdür- ve Allah muhafaza yolsuzluk, işte hükümet yetkilileri bunların önünü almalıdırlar. Biz işte bunu da tecrübe ettik, sınadık ve bir yerlerde gördük. Çok eskilerde

bir zamanlar bir şeyler yapılmaktaydı ben onun sorumlularını çağırarak onlardan yapmakta oldukları bu projede hiçbir dış ürün kullanmamalarını istedim ve onlar da söz verdiler ve erkekçe de sözlerinde durdular. İşin sonunda rapor aldığımızda ve araştırdığımızda projenin malzemesinin %98'inin ülke içinde ürettiklerini ve yüzde bir ikisinin ise ülke içinde olmadığını ve yurt dışından getirdiklerini gördüm. İşte bu gibi işleri yapmak mümkündür. Görüldüğü gibi tüketici de yerli üretimin takviyesi ve yayılmasında temel faktörlerden biridir.

Temel faktörlerden bir diğeri ise kaçakçılıkla mücadele organıdır. Kaçakçılıkla mücadele meselesini bunca biz tekit ettik, yıllardır muhtelif hükümetler gelip gittiler, bu iş tahakkuk bulması gereken bir iştir ve bunun da imkânı var, olamaz dememelisiniz, kaçakçılığın önünü kesin surette engellemek mümkündür. Bir ara ben demiştim ki kaçakçılığı sadece sınırda takib etmeyiniz, bugün ülkenin içinde milyarlarca doların – elbette ben şimdilik muhtelif açıklamalar olduğu için dakik rakamı belirleyemiyorum ama çok büyük rakamlar olduğu kesindir- kaçak mallar için harcanmaktadır. Kaçakçılığı sınır hattından, sınırdan mağazanın içine kadar takib etmelisiniz. Bu husus çok önemlidir, önemli bir çalışmayı gerektirir. Bu işleri yapanlar da aslında mücadele ve cihada bulunmaktalar. Onlar da ibadette bulunmaktalar. Bunun kendisi de bir hasene ve hayır ameldir.

Bir başka rükün da ithalattan sorumlu kurumlardır. Bu kurumlar da dikkat etmeli; bazı hususlar hükümetin elinde olmayabilir, o halanda özel sektör faaliyet gösterebilir ama hükümet kurumları kendi denetimleri ile onları hidayet edebilirler, ithalat meselesinin ülke içindeki üretime çevrilmesine katkı sağlayabilirler.

Bir başka husus da medya ve reklâm kuruluşlarıdır; medya da aynen böyle, Radyo Televizyon, başkaları yerli üretim ve yerli malların tüketimi mevzuunda gerçek manada çalışmalıdırlar. Bunlar etkili oluyor.

Bir husus da kanunlarda istikrar meselesidir. Bu ise meclisin üzerindeki sorumluluktur. Sürekli kanunları değiştirerek, özellikle çalışma meseleleriyle ilgili yasalarda sürekli değişiklikler yaparak tasarımcıların, planlamacıların işlerini zorlaştırmamaya çok dikkatli olmalılar.

Her haliyle ülke kültürü sorumluları işsizlik, tembellik ve çetin işlerden kaçmayı tenkit ederek, kültürel işler için gerekli planlamayı yapmalılar. Efendim çetin işi kabul etmek gerekir. Çetin işi biz kendimize zorla kabullendirmememiz, kabul etmememiz durumunda bir yere varamayız. Sadece kolay işlerin peşice gitmek ki olamaz, insan nerede olursa olsun zor işlere de katlanmalı. Sanayide, teknolojiye, bilimsel meselelerde doruğa çıkan kimseler gerçekte çetin işlere gönül veren kimselerdir. Böyle bir kültürün alt yapısını oluşturmak şarttır. Kolay işlerin peşice gitmekle işler ilerlemez.

Fesatla mücadele sorumluları da bu hususta role sahipler. Şu sıralar fesat ve yolsuzluk adı bolca geçiyor. Sadece yolsuzluktan söz etmenin bir faydası yoktur, “hırsız, hırsız” demekle hırsız kendi hırsızlığından ele çekecek değil, gitmek, işin içine girmek gerekir. Ülke yetkilileri gazete değil ki sadece yolsuzlukla ilgili konuşsunlar. Evet, gazete yolsuzlukla ilgili konuşabilir, sorumlu konumunda bulunan ben ve sizler ise gerekli adımları atmamız, artık konuşmanın anlamı yoktur! İşin içine giriniz, başarabiliyorsak teşebbüste bulunmalı ve kelimenin gerçek anlamıyla yolsuzluğu engellemeliyiz.

Bunlar bizim sorumluluğumuz dâhilindedir, bunlar muhtelif birimlerimizin vazifesidir. Bu ülke ekonomisinin ilacıdır, ülke ekonomisi sorunu çözümlenmek isterse üretime odaklanmak gerekir. Hepsini arz ettiğimiz bu şekilde sorumluluk üstleniyorlar. Elbette sorumluluklardan bazıları ağır, bazıları ise hafiftir ama tümü sorumludur. Ekonomik sorunların çözüm anahtarı Lozan, Cenevre veya New York'ta değil ülkenin içindedir. Her kes çaba göstermeli, her kes gayret etmeli, inşaallah çözümlenmiş olur, İran halkı ve ülke yetkilileri bu süre içinde daha büyük işleri başarabildiler ve şimdi üretim meselesini de çözümlenebilirler. Şimdiki hükümet de Allah'a şükür meşguldür ve ilgi göstermekte, hükümetin içinde işin ehli kimseler bulunuyor, çaba harcamalı, gayret göstermeli ve işi takib etmelidir. İnşaallah sorunlar hallolur.

Elbette işçi sınıfımız gerçekten de necip, soylu bir camiadır. Bizim işçi sınıfımız necip bir camiadır. Ben İslam

inkılâbının ilk günlerinden itibaren ve hatta İslam İnkılâbının zaferinden önce halkın kıyamının devam ettiği yıllarda yapılan gösteriler sırasında işçi sınıfını İnkılâba karşı kışkırtmak isteyen akım ve grupları ve yaptıkları faaliyetleri çok iyi biliyorum. Bu yıllar boyunca da böyle süre gelmiştir. Kendi cumhurbaşkanlığı ve ondan sonra birileri sürekli olarak işçi camiasını İslam nizamına karşı kışkırtmak istemişlerdir. Fakat işçi camiası büyük bir kararlılıkla, istikrarla, necabetle tüm sorunlara katlanmış ve direnmiştir. Bunun büyük bir değeri var. Yetkililer, sorunlar karşısında böylesine direnen, çaba gösteren büyük işçi camiasının kadrini bilmeliler. Bu Necip olmanın mükâfatı ise her kesin el ele vererek inşaallah bu sorunları çözmeleridir. Allah Taala'da kesin iyi niyet taşıyan, iyi işler yapan ve iyi hedeflere doğru hareket eden kimselere yardım edecektir.

Temennim odur ki Allah Taala tüm siz azizleri, aziz işçileri ve muhtelif birimlerdeki yetkilileri kendi rahmetine ve lütfüne muhatap alır, işçiler camiası şehitlerini Hz. Resulullah ile mahşur eder ve bu yolu bizim karşımızda açan yüce imamımızı Peygamberle haşreder.

Allah'ın selam, rahmet ve bereketi sizlerin üzerine olsun.

[1] - İslam İnkılâbı Rehberinin konuşmasından önce İran İslam cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Refah bakını Ali Rabii bir konuşma yaparak brifing sundu

[2] - Esed'ul Gabe – C. 2 S.185

[3] - 31 Ocak 2015 tarihinde rahmetli İmam Humeyni Hüseyinyesinde düzenlenen Nano teknoloji ürünleri sergisi

[4] - Mesail'un Aliyyibni Cafer ve müstedrekatoha – S: 93